

BESLUT

2019-09-16

Dnr: 19/00690

SAKEN

Rapport, SVT1, 2019-02-27, kl. 18.00, inslag om en svensk bank; fråga om saklighet och beriktigande

BESLUT

Inslaget fälls. Det strider mot kravet på saklighet.

FÖRELÄGGANDE

Sveriges Television ska på lämpligt sätt offentliggöra nämndens beslut.

INSLAGET

I påannonseringen sades att en muthärva med Ukrainas tidigare president kopplades till en svensk bank. I inslaget som följde framgick att en förundersökning inletts mot banken gällande obehörigt röjande av insiderinformation. Nyhetsuppläsaren sa sedan att en av dem som kopplades till den svenska banken var Ukrainas tidigare president. Samtidigt visades en skylt i bild med texten "[Svensk bank] – Samröre med exdiktator".

Sedan visades ett inslag med en reporter. Bilder av en demonstration på ett torg visades och reportern sa bland annat följande.

Protesterna på Majdantorget, 2013, 2014. Folket störtar Ukrainas president [...].

Reportern sa därefter att den tidigare presidenten flydde landet efter protesterna och att det då upptäcktes att han hade plundrat statskassan. Sedan diskuterades bland annat att presidenten var korrupt och hans koppling till den svenska banken.

ANMÄLAN

Anmälaren är kritisk till att Ukrainas tidigare president benämndes som exdiktator i en rubrik i inslaget. Den tidigare presidenten var demokratiskt vald i valet år 2010. Ett val som bedömdes som fritt och rättvist av bland annat Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa. Anmälaren ställer sig mot denna bakgrund frågande till rubrikens utformning och hur den förhåller sig till kravet på saklighet. Anmälaren anser även att reporterns beskrivning av händelserna på Majdantorget var mycket förenklad och felaktig.

Anmälaren anser bland annat att Sveriges Television (SVT) bör rätta rubriken.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anser att inslaget stämmer överens med kravet på saklighet och anför sammanfattningsvis följande.

Rubriken i inslaget som löd "[Svensk bank] – Samröre med exdiktator" var ett misstag. Redaktionen åtgärdade det redan samma kväll till nästa *Rapport*-sändning kl. 19.30 då det i stället för "exdiktator" stod den tidigare presidentens efternamn på skylten. Det gjordes också en rättelse som sändes i motsvarande *Rapport* dagen efter, det vill säga den 28 februari 2019, kl. 18.00.

Det fanns saklig grund för formuleringen kring protesterna på Majdantorget. Ett exempel på källa är Nationalencyklopedin som beskriver Euromajdan som en "folklig revolt mot regimen i Ukraina 2013–2014 efter presidentens vägran att underteckna ett utlovat samarbets- och handelsavtal med EU". Där beskrivs även att den tidigare presidenten, efter omfattande demonstrationer och sammanstötningar mellan oppositionen och regeringsstyrkor, tvingades lämna presidentposten och fly från Kiev i februari 2014.

INFORMATION

Granskningsnämnden har tagit del av inslaget i *Rapport* den 27 februari 2019, kl. 19.30. I inslaget hade ordet exdiktator i rubriken som löd "[Svensk bank] – Samröre med exdiktator" ändrats till den tidigare presidentens efternamn.

Nämnden har även tagit del av inslaget i *Rapport* den 28 februari 2019, kl. 18.00. I inslaget sa nyhetsuppläsaren bland annat följande.

Så ska vi göra ett förtydligande. I gårdagens sändning benämnde vi Ukrainas förre president [namn] på ett missvisande sätt. Vi vill förtydliga att [efternamn] var president i Ukraina och inget annat.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten sakligt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas. SVT ska före sändning av program så noggrant som omständigheterna medger kontrollera sakuppgifter i programmet (13 § andra stycket i sändningstillståndet).

SVT ska beriktiga uppgifter som förekommit i ett tv-program när det är befogat (5 kap. 4 § radio- och tv-lagen).

Granskningsnämnden får besluta att ett programföretag som brutit mot villkor i sitt sändningstillstånd eller mot bestämmelsen om beriktigande på lämpligt sätt ska offentliggöra nämndens beslut (17 kap. 10 § radio- och tv-lagen).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Vad gäller händelserna på Majdantorget har SVT visat grund för den beskrivning av händelserna som förekom i inslaget. Inslagen strider inte mot denna bakgrund mot kravet på saklighet.

Granskningsnämnden konstaterar dock att rubriken "[Svenska bank] – Samröre med exdiktator" var felaktig. Det förtydligande som SVT sände dagen efter klargjorde inte tillräckligt tydligt vad som blivit fel i den ursprungliga sändningen. SVT har därmed inte heller följt bestämmelsen om beriktigande. Mot den bakgrunden strider inslaget mot kravet på saklighet.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Clas Barkman, Berivan Yildiz, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt och Kristina Åberg efter föredragning av Jenny Grass.

På granskningsnämndens vägnar

Dag Mattsson

Jenny Grass

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.